

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veličák

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

Zkoumaná lokalita je situována na svah a návrší mělkého údolíčka s vodotečí, otevřeného na východ do údolí řeky Moravy. Prozkoumaná část lokality má nadmořskou výšku 240–249 m a lze ji identifikovat v mapě MZ 1 : 10 000, list 24-22-19, v souřadnicích Z. s. č.-J. s. č. – 38 mm : 359 mm, 40 mm : 355 mm, 75 mm : 355 mm a 75 mm : 359 mm.

Trasa komunikace narušila i kostrové pohřebiště ze střední doby hradištní (9.–10. stol.) umístěné na návrší, kde se částečně překrývala s pohřebištěm KŠK. Na ploše 0,18 ha s nadmořskou výškou 248–249 m bylo prozkoumáno 28 hrobů se špatně dochovanými pozůstatky 25 jedinců. V hrobových jamách s orientací Z-V (25×), JZ-SV (2×), SZ-JV (1×) leželi jedinci v natažené poloze na zádech. Ve výbavě hrobů jsou zastoupeny keramické nádoby (2×), obruče z vědérek (4×), nože (13×), srp (1×), bronzové náušnice (8×), bronzový prsten (1×), skleněné korálky (8×), přesleny (4×), kopí (4×), oštěpy (4×), hroty šipek (10×), sekery (3×), přezka (1×), šl (7×) a pozůstatky zvířecích kostí (3×). Ojedinele byly v zásepch hrobových jam rozpoznány stopy po dřevěných konstrukcích („stíny“ dřev v zásepě či jamky ve dně jámy). K nejzajímavějším zjištěním na pohřebišti se řadí hrob H 15. V klasické obdélné hrobové jámě došlo ke vznícení dřevěného obložení, což potvrzuje kusé historické zprávy o pohřebních obřadech, při kterých bylo manipulováno s ohněm

Sídlištní objekty datované do starší doby hradištní (8. stol.) se nacházejí přibližně 106 m východně od slovanského pohřebiště. Sídliště leží na úpatí svahu v nadmořské výšce 240–244 m a zaujímá obdobnou polohu jako sídliště germánské. V necelé stovce mělkých oválných objektů misovitého řezu, sloupových jamek a zásobnic je zastoupena početná kolekce keramiky, kostí, mazanice, kamenů a železné strusky. Okolo novověkého zákupu či příkopu zaznamenaného již v roce 2004 a na ploše slovanského pohřebiště bylo identifikováno též několik novověkých objektů.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Katastr Řepčín, Bez. Olomouc). „Horní nivy“. Burgwallzeit (8.–10. Jh.). Neuzeit. Gräberfeld. Siedlung. Militärische Einrichtung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)

„Pod Vlachovým“. Raný středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2005 bylo na lokalitě Olomouc-Slavonín, trať Pod Vlachovým prozkoumáno několik desítek sídlištních objektů z raného středověku, konkrétně z 11.–12. stol. (viz. v kap. Doba římská).

Vendula Vránová

Resumé

Olomouc – Slavonín (Olomouc district)

In 2005 during rescue archaeological excavations on the site of a present day industrial area called “Park HANÁ”, 300 settlement features and one grave were found. The site is situated on the southwest border of Olomouc, on the right side of the Olomouc – Prostějov highway, on the “Pod

Vlachovým” track. This settlement belongs to the Late Roman Period and to the Early Middle Ages (11th – 12th century). Several dozen medieval settlement features were examined, mainly storage pits. From the Early Middle Ages a few semi-earth dwellings and a hearth were also found.

OLOMOUC (k. ú. Slavonín)

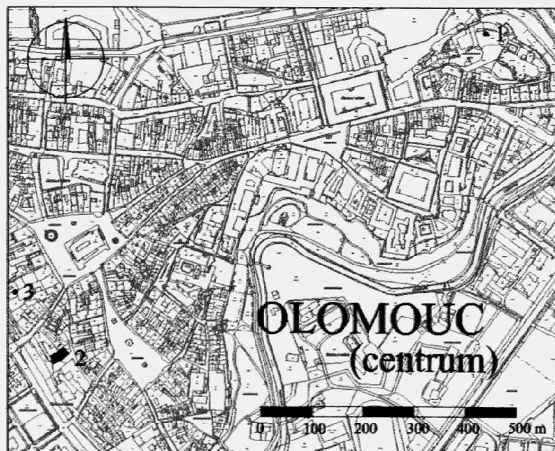
„U statku“. Novověk. Pohřebiště. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na této lokalitě byly zjištěny mimo jiné také sídlištní objekty datovatelné do období novověku. Tyto zahloubené objekty se nacházely ve spodní třetině východní části výzkumné plochy, nedaleko komunikace Olomouc a Hněvotín (viz kap. Neolit, eneolit, Doba bronzová).

Jakub Vrána

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc). „U statku“. Siedlung. Rettungsgrabung.

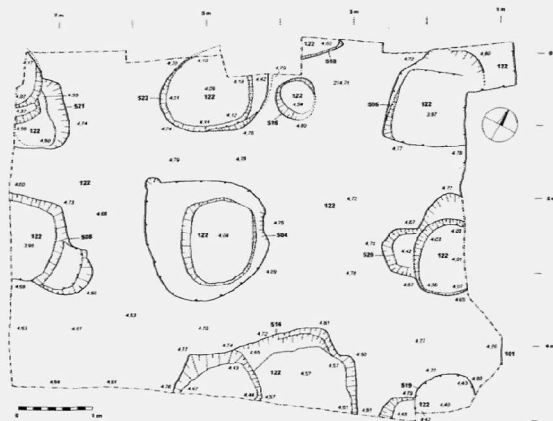
Obr. 149 Olomouc. Lokalizace významnějších záchranných výzkumů v Olomouci v roce 2005: 1. Václavské náměstí 5; 2. Uhelná ulice 4–16; 3. Třída Svobody 33.

Olomouc. Die Lage der bedeutendsten Rettungsgrabungen in Olomouc im Jahr 2005. 1 – Václavské Pl. 5; 2. Uhelná Str. 4–16; 3. Prospekt Svobody 33.

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Třída Svobody č. o. 33, parc. č. 75/135, 75/128, 116/5. Středověk, novověk. Město, opevnění, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

V roce 2005 byla zahájena rozsáhlá rekonstrukce Moravského divadla Olomouc (dále MDO). Je rozdělena do několika na sebe navazujících etap. V roce 2005 proběhlo jednak přemístění trafostanice před budovu ředitelství MDO (červen 2005), jednak byla zahájena rekonstrukce části D, v jejímž rámci byl proveden archeologický výzkum při stavbě šachty pro výtah kulís (srpen – září 2005). Plochy výzkumů jsou

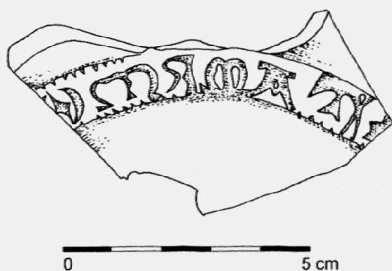

Obr. 150. Olomouc, třída Svobody 33, situační plán plochy výzkumu; k. 122 – podložní jíl; kresba P. Večeřa. Olomouc, Prospekt Svobody 33. Plan der Grabungsfläche, K. 122 - der tonige Untergrund.

vymezeny souřadnicemi X= 1121582,28, Y= 547315,52; X= 1121580,00, Y= 547312,23; X= 1121589,71, Y= 547305,72; X= 1121592,18, Y= 547308,90 (trafostanice); X= 1121564,10, Y= 547268,44; X= 1121569,26, Y= 547266,43; X= 1121571,80, Y= 547272,73; X= 1121566,81, Y= 547275,26 (výťahová šachta). Lokalita se nachází na jihozápadním okraji historického jádra Olomouce, mezi západní frontou Horního náměstí a třídou Svobody.

Výkop pro novou trafostanici (S1/05-8 × 4 m; S2/05-5,8 × 4,5 m; vzdálenost 1,5 m; hloubka 3 m) byly prováděny mechanizací za archeologického dohledu a následně dokumentace zdiv. Byly zde odkryty pozůstatky zdiva skladištních a ubytovacích kasemat olomoucké pevnosti vybudovaných v 50. letech 18. stol. Linie kasemat vedla podél západního obvodu města od Litovelské ke Kateřinské bráně. Kasematy byly demolovány na počátku 20. stol., do současné doby se zachovala pouze část, tzv. „Vodní kasárny“. Době zániku kasemat odpovídaly nálezy v zásypu. Výkop neodkryl pozůstatky středověkého opevnění.

Výzkum na ploše šachty pro nákladní výťah (8 × 5 m) byl zahájen po mechanickém odstranění recentních navážek (mj. zasypaný výkop bývalé trafostanice) o mocnosti až 1,2 m.

Obr. 151. Olomouc, třída Svobody 33. Zlomek dna nádoby inv. č. 28/05-105/33, kresba M. Schindlerová. Olomouc, Prospekt Svobody 33. Der Gefäßbodenfragment Inv. N. 28/05-105/3 Zeichnung M. Schindlerová.

Východní část sondy vyplňoval beton (2 × 5 m) silný 0,7–1,2 m. V hloubce 1,8 m pod povrchem terénu byla úroveň povrchu podloží – světlého žlutozeleného jílu (k. 122). Nad podložím ležela 0,25–0,80 m silná tmavě šedá vrstva k. 115. Převažovala v ní keramika 13. stol., v menším počtu byly zastoupeny zlomky pravěké keramiky, nahodile se vyskytovaly mladohradištní střepy. Makroskopicky však nebylo možno rozlišit hranici půdního typu, pravěké a středověké kulturní vrstvy. Do k. 115 a do podloží bylo zahlabeno 9 poměrně pravidelně rozmístěných objektů (obr. 150). Průměr u zachycené horní hrany se pohyboval mezi 1,0–1,6 m, zjištěná hloubka u 5 objektů činila 1,1–1,6 m, u zbývajících 0,6 m. Vypĺň výkopů byla u všech téměř totožná (k. 115 smíšený s podložím) a obsahovala kromě drobků mazanice jen velmi ojedinělé zlomky keramiky 2. poloviny 13. stol. Patrně se jednalo o hospodářské objekty depozitního charakteru (obilnice či jiné zásobní jámy) nebo takto druhotně využitě exploatační jámy.

Ve větší části plochy byla stratigrafie nad k. 115 recentně porušena, doklady mladších vrstev se nacházely jen v asi 1 m širokém pásu podél budovy ředitelství MDO. Na nálezy bohaté vrstvy 105 a 102 vznikly v průběhu 14. až počátku 15. stol. Kromě keramiky se v nich nacházely také zlomky skla (zlomek číšky s hrotitými nálepy), železa (srp, hřebíky) aj. Mezi výrazné nálezy patří zlomek dna mísy z jemné keramické hmoty světle šedé barvy, redukčně pálený, s vtačeným nápisem na vnitřní straně dna (obr. 151); inv. č. 28/05-105/33). Nálezy zlomků mísy s totožným nápisem, avšak s kovově lesklým povrchem pocházejí z Olomouce také z Univerzitní ul. č. 3–5 (Dehnerová – Faltýnek – Šlězár 2003, 260, obr. 15). Analogické nálezy indikují výrobu těchto luxusních mís v Olomouci nebo jejím blízkém okolí.

Hana Dehnerová, Petr Večeřa

Literatura

Dehnerová, H., Faltýnek, K., Šlězár, P. 2003: Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc), Univerzitní ulice č. o. 3–5, *Přehled výzkumů* 44, 259–261.

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Svobody Straže Nr. 33. Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Befestigung, Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Uhelná ulice 4-16. Středověk, novověk. Město, sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum na stavbě polyfunkčního domu probíhal v měsících srpen až listopad 2005 a byl realizován ve spolupráci s občanským sdružením Archaia Brno, o.p.s. Projektovaná stavba leží na území MPR Olomouc, ve vnitrobloku nedaleko vstupu hlavní branou do města, v ulici středověkého pojmenování Ramhof, později Uhelná. Lokalita je situována na stavebních parcelách někdejších domků Uhelná ul. 4–16, tvořících kdysi západní a SZ frontu stejnojmenné ulice. Plocha výzkumu (cca 14 × 36 m) je vymezena souřadnicemi Y= 547176,73; X= 1121675,62; Y= 547164,89; X= 1121688,27; Y= 547202,60; X= 1121692,42; Y= 547193,36; X= 1121707,36.